

Мукачівський державний університет
Кафедра психології
Кафедра англійської мови, літератури з методиками навчання
Мукачівська міська рада
Малопольський державний університет імені Вітольда Пілецького в м.
Освенцім
Поморська академія у Слупську

**Akademia
Pomorska
w Słupsku**

СТАНОВЛЕННЯ ОСОБИСТОСТІ ПРОФЕСІОНАЛА У ПОСТКОВІДНОМУ ПРОСТОРИ

Збірник тез доповідей за матеріалами
Міжнародної науково-практичної конференції

Мукачево

12 – 13 т р а в н я 2 0 2 2 р.

*Рекомендовано до поширення через мережу Інтернет
вченою радою Мукачівського державного університету
(протокол № 18 від «10» травня 2022 р.)*

С 11

Становлення особистості професіонала у постковідному просторі :
збірник тез доповідей за матеріалами Міжнародної науково-практичної конференції (12-13 травня 2022 р., м. Мукачево). Мукачево : Вид-во МДУ, 2022. 199 с

У збірнику представлено тези доповідей за матеріалами Міжнародної науково-практичної конференції «Становлення особистості професіонала у постковідному просторі». Учасниками конференції розглянуто проблеми становлення особистості професіонала у постковідному просторі з метою вироблення рекомендацій та реалізації комплексного наукового підходу щодо підвищення соціально-адаптаційних компетентностей особистості у професійній сфері; поширення проблематики прикладних досліджень у психолого-педагогічній сфері; вивчення особливостей формування та розвитку професійно значущих особистісних якостей.

Видання розраховане на науковців, педагогів, викладачів, аспірантів та студентів, які займаються науково-дослідною роботою.

Редакційна колегія:

Щербан Т.Д. – д-р психол. наук, професор (голова);

Гоблик В.В. – д-р екон. наук, професор;

Теличко Н. В. – д.пед.наук, професор

Корнієнко І.О. – д. психол. наук, професор;

Брецько І.І. – канд.психол.наук, доцент;

Воронова О.Ю. – канд. психол. наук, доцент;

Кравченко Т.М. – доктор філософії;

Бучмей І.І. – провідний фахівець кафедри психології.

Відповідальність за достовірність фактів, власних імен, цитат, цифр та інших відомостей несуть автори публікації.

Лосієвська О. Г., Ляшко А. О. Сімейна медіація як альтернативний спосіб вирішення суперечок.....	58
Марценюк М.О. Моделі супроводу навчання студентів з інвалідністю.....	60
Марценюк М.О., Богдан Ю.В. Дослідження рівня розвитку асертивності підлітків.....	62
Марценюк М.О., Васько Х.І. Формування психологічних чинників булінгу серед учнів підліткового віку.....	64
Марценюк М.О., Мерчук-Тарасова Ю.В. Функції і специфіка передшлюбного періоду в життєвому циклі сім'ї.....	67
Пелешенко О.В., Ільченко О.В. Селфхарм. Аутоагресивна поведінка – проблема сучасності.....	69
Подорожний В.Г., Нетичук Ю.М. теоретичний аналіз феномену відчуження у студентському віці.....	71
Прокопович Л.С. Мовне вираження емоцій у романі т. П'янкової «чужі гріхи».....	73
Столяренко О. Б., Куриця А.І. Професійне самовизначення учнівської молоді в умовах сучасної сільської школи.....	75
Фенчак Л.М. Детермінанти оновлення змісту професійної підготовки майбутніх педагогів.....	77
Штих І.І., Динис А.В. Запобігання булінгу в закладах освіти: психолого – педагогічний аспект.....	79
Штих І.І., Дудаш К.М. Дослідження міжкультурної компетентності особистості: теоретичний аспект.....	81
Щербан Т.Д., Варга В.С., Кисляк Н.С. Особливості прояву тривожності у старшокласників.....	83
Щербан Т.Д., Брецько І.І., Халаїм О.А. Виникнення образи у особистості, як деструктивна форма поведінки.....	85
СЕКЦІЯ 2. ПСИХОЛОГІЧНО-СОЦІАЛЬНІ ДЕТЕРМІНАНТИ	88
СТАНОВЛЕННЯ ОСОБИСТОСТІ У ПОСТКОВІДНОМУ ПРОСТОРІ	
Алмашій І.І. Екоспрямованість в управлінні колективом.....	88
Бабатіна С.І. Особливості психологічної стійкості особистості у зрушеній системі життєздійснення.....	89
Барчі Б. В., Гичка І. А. Особливості психологічного стану здобувачів освіти в період дистанційного навчання.....	91
Барчі Б. В., Митровці В.М. Психологічний самозахист в кризових ситуаціях.....	93
Барчі Б. В., Скиба В.М. Психологічне благополуччя в період пандемії.....	95
Bidasiuk N. V. Preparing graduate students to online job interview.....	98
Воронова О.Ю., Біша Х.В., До проблеми самореалізації молоді в освітньому процесі.....	100
Галецька І. І., Кліманська М. Б., Перун М. Б., Кліманська Л. Д. Дистанційне навчання як норма реальності.....	102
Горшкова Г. В. Особистісне зростання майбутніх вчителів-логопедів у постковідному освітньому просторі.....	104
Коломієць Л. І. , Гринчак Ю. В. Емпіричні показники оптимізму осіб юнацького віку.....	106
Корнієнко І.О. Посттравматичний стресовий розлад в наслідок пандемії у медичних працівників.....	108
Моргун А.В. Завдання та принципи побудови бібліотерапевтичного процесу.....	109
Педоренко В.М. Особливості мотивації навчальної діяльності студентів у постковідний період.....	111
Пелешенко О.В., Іванова К.І. Вплив особистісної тривожності на процес адаптації у зв'язку з запровадженням дистанційного навчання під час пандемії covid-19.....	113

Соціальний супровід навчання спрямований на забезпечення соціалізації студентів з інвалідністю, зокрема, їх соціально-побутовій, соціально-культурній і соціально-трудою адаптації, на подолання соціальної ізоляції, сприяння збереженню і підвищенню їх соціального статусу, залучення до усіх сфер громадського життя.

Фізкультурно-спортивний супровід залучає студентів до активних занять фізичною культурою і окремими видами спорту, до участі в змаганнях різного рівня і паралимпійському руху, зміцнює їх мотивацію до здорового способу життя, передбачає поліпшення психофізичного стану студентів і підвищення їх інтелектуальної працездатності.

Професійна адаптація і реабілітація студентів здійснюється шляхом їх залучення до роботи в студентських навчально-наукових підрозділах, в студентському науковому співтоваристві і наукових гуртках, надання їм робочій спеціальності в межах професійної підготовки, проходження виробничої практики, навчання в Центрі планування і розвитку кар'єри, надання допомоги в працевлаштуванні [2].

Література

1. Закон України "Про освіту" [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/651-14>.

2. Психологічний супровід інклюзивної освіти : [метод. рек] / автор. кол. за заг. ред. А. Г. Обухівська. – Київ : УНМЦ практичної психології і соціальної роботи, 2017. – 92 с.

3. Таланчук П.М., Кольченко К.О., Нікуліна Г.Ф. Супровід навчання студентів з особливими потребами в інтегрованому освітньому середовищі. Навчально-методичний посібник. Київ, Соцінформ, 2004, 128 с.

4. Теорія і практика інклюзивної освіти [навч.-метод. посібник] / Упорядник Бондар К. М.– [2-ге вид., доп.]. – Проект «Підтримка інклюзивної освіти у м. Кривий Ріг», 2019. – 170 с

УДК 159.947.2/5:37.011.3-053.6

МАРЦЕНЮК М.О., БОГДАН Ю.В.
Мукачівський державний університет

ДОСЛІДЖЕННЯ РІВНЯ РОЗВИТКУ АСЕРТИВНОСТІ ПІДЛІТКІВ

Під асертивністю слід розуміти властивість особистості, схильність поводитися та досягати своїх цілей асертивно (упевнено). Асертивна поведінка - це реалізація цієї властивості в конкретній поведінці людини, спосіб дій, при якому людина активно і послідовно відстоює свої інтереси, відкрито заявляє про свої цілі і наміри, поважаючи при цьому інтереси оточуючих.

Виявлення особливостей та рівня розвитку асертивності у підлітків нами здійснювалися за допомогою *тесту-опитувальника «Дослідження рівня асертивності»* (у модифікації В.Каппоні, Т. Новак). Дослідження

здійснювалося на базі Мукачівського ліцею № 10. Вибірку становили учні 8 - 9 класів в кількості 60 осіб, з яких 28 дівчат і 32 хлопців.

Аналіз отриманих результатів дав нам можливість узагальнити результати:

– найвищий показник у шкалі В та найнижчий у шкалі С – 52 % респондентів;

– найвищий показник у шкалі А та найнижчий у шкалі В – 30 % досліджуваних;

– найвищий показник у шкалі С та найнижчий у шкалі А – 18 % опитаних.

Відповіді хлопців розподілилися наступним чином:

– найвищий показник у шкалі В та найнижчий у шкалі А – 15 % досліджуваних;

– найвищий показник у шкалі С та найнижчий у шкалі В – 65 % опитаних;

– найвищий показник у шкалі А та найнижчий у шкалі В – 20 % респондентів.

Проаналізуємо кількісні показники розподілу респондентів підліткового віку за рівнями прояву асертивності (Див. табл. 1.).

Таблиця 1.

Особливості прояву рівня асертивності за методикою «Тест – опитувальник «Дослідження рівня асертивності» (модифікований В.Каппоні, Т. Новак)

Рівень	Дівчата, у %	Хлопці, у %
Високий рівень	18	15
Середній рівень	30	65
Низький рівень	52	20

Згідно отриманих результатів дослідження виявилось, що високий рівень розвитку асертивності спостерігався лише у 18 % дівчат і 15% хлопців. Підліткам, що мають високий рівень асертивності, притаманне почуття впевненості в своїх силах, повне покладання на самого себе у вирішенні проблем, досягнення мети без маніпулювання іншими, вони також характеризуються швидким прийняттям рішень.

Середній неузгоджений рівень розвитку асертивності виявлений у 30% дівчат і 65% у хлопців. Це свідчить, що 30% дівчат нашої вибірки схильні до переоцінювання себе, що може призводити до деякої агресивності у поведінці. Вони рідко прислухаються до думки оточуючих, вважають, що самостійність та незалежність – одні з найважливіших якостей особистості. 65 % підлітків-хлопців здатні реалістично оцінювати себе, що послугує гарною базою для оволодіння асертивністю. Проте, вони схильні дещо завищувати важливість думки оточуючих і опісля виконання будь-якої діяльності, дуже важливим для них виступає оцінка цієї діяльності оточуючими.

Низький незбалансований рівень асертивності виявлений у 52% дівчат і 20% хлопців. Ці респонденти відзначаються наявністю асертивної поведінки у типових ситуаціях, але якщо ситуація змінюється – то цей фактор знижує їх

впевненість в собі. Даним підліткам необхідні подальші тренування для ґрунтовного оволодіння навичками асертивної поведінки.

Нами було виявлено, що узгоджений високий рівень прояву асертивності не характерний для дітей підліткового віку і навіть має незначну тенденцію до зниження у відповідності до гендерних особливостей (на 3 %). Неузгоджені середній та низький рівні прояву асертивності домінують і в цілому притаманні 82 % дівчат і 85 % хлопців, причому у дівчат переважає низький дезінтегрований рівень прояву асертивності (52% респондентів), а у хлопців – неузгоджений середній (65 % досліджуваних).

Це свідчить, що 30 % дівчат нашої вибірки мають хороші можливості до оволодіння асертивністю, але при цьому схильні дещо переоцінювати себе та бачити у кращому світлі. 52% дівчат знають про асертивність, але не часто її використовують. Вони досить часто відчують незадоволеність собою та оточуючими, що є характерним для підлітків. Але за умови бажання змін та тренування вони з легкістю можуть оволодіти та використовувати асертивну поведінку. 18% дівчат з нашої вибірки реалістично оцінюють себе та показали високий рівень асертивності, схильні до асертивної поведінки в повсякденному житті.

Із результатів отриманих від підлітків-хлопців дізнаємося, що 65% їх реалістично оцінюють себе, що є гарною базою для оволодіння навичками асертивної поведінки. Ці підлітки легко можуть керуватися патернами асертивної поведінки. 20% хлопців знають про існування асертивності, та не часто її використовують, але за наявності тренувань можуть досягнути успіхів у прояві та демонстрації впевненої поведінки. 15% хлопців потребують постійних тренувань за для досягненні результатів в оволодінні асертивністю.

З результатів нашого дослідження можна зробити висновок про існування потреби у підлітків в розвитку асертивності. Це є можливим в форматі здійснення корекційно-розвивальної роботи з ними. І найбільш популярним і ефективним методом розвитку і формування асертивної поведінки виступає тренінг, а саме тренінг асертивності, що дає величезні можливості для розвитку навичок впевненої поведінки, підвищення самооцінки, набуття навичок спілкування, вміння конструктивно розв'язувати проблеми в спеціально організованих групах. А тренер допомагає усвідомити неефективність стилю спілкування і замінити його на більш ефективний стиль.

УДК 159.9:343.63:316.613.434-053.6

МАРЦЕНЮК М.О., ВАСЬКО Х.І.
Мукачівський державний університет

ФОРМУВАННЯ ПСИХОЛОГІЧНИХ ЧИННИКІВ БУЛІНГУ СЕРЕД УЧНІВ ПІДЛІТКОВОГО ВІКУ

МУКАЧІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

89600, м. Мукачево, вул. Ужгородська, 26

тел./факс +380-3131-21109

Веб-сайт університету: www.msu.edu.ua

E-mail: info@msu.edu.ua, pr@mail.msu.edu.ua

Веб-сайт Інституційного репозитарію Наукової бібліотеки МДУ: <http://dspace.msu.edu.ua:8080>

Веб-сайт Наукової бібліотеки МДУ: <http://msu.edu.ua/library/>